

VIDRÓCZKI

Új magyar opera ősbemutatója

Az opera, **Farkas Ferenc** és **Innocent Vince Ernő Vidróczki**, amelynek ősbemutatóját csütörtök este láttuk a téren, nem modern mű. Nem mintha régen írták volna: a Vidróczki a mai magyar operairodalom legújabb, legfrissebb alkotása. A szerzők azonban — alkalmazkodva a szegedi szabadtéri népművelő feladataihoz — tudatosan vállalt szándékokkal lemondtak a modern kifejezés módokról és olyan populáris, demokratikus jellegű operát akartak írni, amelynek közérthetősége, a szó legtagabb értelmében, egy pillanattal sem lehet vitatható. Ezért operájuk alapjául a romantikus-népies mesei hangvételt választották, a szövegkönyvben a cselekmény, a mese rendkívüli és nem mindenben valóságos megvalósulását meg. Az eredmény problémákat hord magában. Nem kizárólag és nem elsősorban azért, mert az alapul vett népies és naiv hangvétel, a romantikával való azonosulásnak az a foka, amely a műből árad, távol áll a mai nézőktől, hanem azért, mert az anyag — amellyel dolgoztak — itt a librettóra, a szövegkönyvre gondolunk — nem a legnemesebb kövekből épült, sokféle és nem egyenlő értékű elem keveredik benne.

A librettó például romantikus nézőpontból és szemlélettel ábrázolja a múlt század betyárvilágát. Főhőse, Vidróczki, a hatalmas erdei betyár, rettenthetetlen hős, az igazságtalanságok üldözője, a szegények barátja. Mint szerelmes férfi igaz lovag, pontosan úgy, ahogy azt annak idején, a romantika korában elképzelték. Nagyjában-egészében így ábrázolja a librettó az opera többi alakját is, talán Harkányi Erzsébet nemeskisasszony kivételével, kinek figurájában határozottan modern elképzelések érvényesülését is érezzük. A mű emberábrázolásában azonban nemcsak egyszerűen romantikus hatások mutathatók ki, hanem, sajnos, a népszínművekre emlékeztető megoldások is találhatók benne. Mint ahogy vannak ilyen elemek a cselekményben, a történet bonnyolításában is. Ez nem a legértékesebb fajtája a ro-

mantikának. A rendkívüli helyzetek, a különös, a szélsőségek kedvelése néhol már az érdeklődés hajszolásának tűnik, s a mozgalmasság néhol túlzásfoltoknak, tarkabarna-kanak hat. Az erőteljes kontrasztok nem mindig kifejezőek, egyszer-másszor szimpla és üres tablónak tűnnek.

Ami a librettóban — funkcióját tekintve — a mese, az **Farkas Ferenc** muzsikájában a sok könnyű dallam, népi indíték melódia. De nemcsak a dallamok, hanem az opera építésmódja, szerkezetformálása is közérthetőségre törekszik. A megoldás sok mozzanatában, a hangszerelésben, valamint a népi és úri világ szembeállításának kontrasztjaiban ugyan mai, modern megoldások is keverednek a populáris eszközökkel, kétségtelen azonban, hogy az egész opera alapja, fundamentuma a melódia. Sajnos ez a dallamvilág és szerkesztésmód — kifejező erőben, jellemzésben — nem mindig éri el az opera műfajának megkövetelt igényességét, színvonalát. Inkább a daljátékokhoz áll közelebb ez a melódika — jobban igazuk van azoknak, akik a művet daljátéknak nevezik — s ezért, bár a recitatívok többségükben sikerültek, nem teljesen alaptalan és indokolatlan a kérdés: nem lett volna-e jobb, ha a Vidróczki minden tekintetben daljáték marad? A prózai részek feltétlenül növelték volna a mű közérthetőségét és szerencsésebb motiváltabb cselekményalakításra is módot adtak volna.

A mű populáris jellegét a szabadtéri előadás általában jól fejezte ki. Mikó András rendezése látványos, monumentális és dekoratív hatásokra törekedett, a tömegjelöket dinamikus igyekezett formálni. Az előadás többségében mozgalmasság és eleven is, de nem mindig egyenletes: helyenként sajnálatosan elcsúszott, gyors a tempó, másutt viszont vontatott. Jellegzetes példa ebből a szempontból az I. felvonás eleje, Huntsch Konrád vasaskapitány elfogásának jelenete, amely szinte majdnem az érthetetlenégig gyors.

Az együttest **Vaszy Viktor** vezényelte. Munkája jól adta vissza a zene tartalmát, s egyaránt stílusosan, néhol igen nagy erővel fejezte ki a népies és a vele szemben kontrasztként jelentkező franciás és németes hangvételű részeket.

Kitűnően kézben tartotta az egész együttest és ezzel garantálta az előadás kiegyensúlyozottságát.

A mű címszerepét a fiatal **Útő** **Endre** játszotta. Ezen és színészi is erőteljesen formálta meg a Mátra híres-nevezetes betyárjának legendás alakját. Anyjának, **Eszter** asszonynak a szerepében **Palánky Klára**t láttuk. Az előadás egyik legjobb alakítása az övé: tartalmas, intenzív hatású. A szerelmes nemeskisasszonyt, **Harkányi Erzsébetet** **Mátyás Mária** vitte színre. Amit hangban, énekben és játékban nyújtott, kiváló. Erzsébet aránytalán, plasztiku-

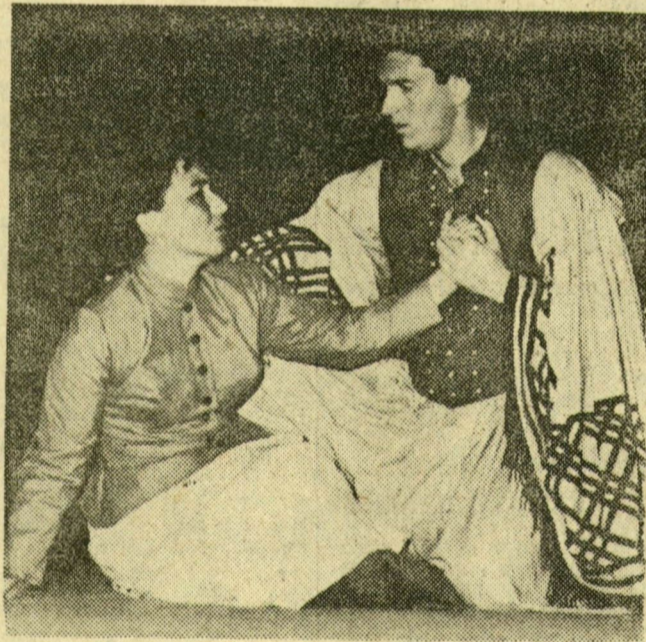

Az opera második felvonása tizes táncsal zárul. Képünkön: jelenet a lányok táncából

sabb, mint a librettó nemeskisasszonya. **Berdál Valéria** kulturáltan, magas színvonalon mutatta be **Kiss Anna** lírai alakját. **Zsupi cigánykóvács** szerepét a tüdőgyulladásban megbetegedett **Mally Győző** formálta meg, énekben, játékban kifejezően. A szép cigánylány szerepében **Méze Ottiliát** láttuk. **Partnere** **Muci Sándor** volt. Mindkét alakítás sokszínű, vérbő, temperamentumos. **Marso Lenci** alakja **Domahidy László** erőteljes, férfias alakításában kelt életre. **Huntsch Konrád** vasaskapitányt **Horváth József** szatirikus élű játékkal ábrázolta. A kisebb szerepek alakítói közül kitűnt **Katona András** karakterisztikus színezetű betyárja.

A bemutató sikerében nagy része volt **Barkóczy Sándor** pompás koreográfiájának és a tánckar tizes előadásának. (Kiemelkedő volt a halálra táncoltatás jelenete.) A kifejező díszleteket **Varga Mátyás**, a színpompás jelmezeket **Márk Tivadar** tervezte. A végig sikerrel közreműködő kórus jó munkájáért **Pless László** és **Szalay Miklós** karigazgatókat illeti dicséret.

Ökrös László

Vidróczki szerelme, Kiss Anna belehal az áltélt szenvedésekbe. Halála előtt még egyszer találkozik a börtönből éppen akkor megszökött Vidróczkival

Natárok a Bartók-kultusz fejlődésében

Beszélgetés **Fülöp Zoltánnal**

Fülöp Zoltán **Kossuth-díjas** díszlettervezőnek **Bartók Béla** muzsikáját kifejező díszletei az elmúlt években Európának szinte valamennyi nagy városában sikert arattak. Az Operaház balett-együttesének vendégjátékai vitték el ezeket a díszleteket **Torinóba**, **Párizsba**, **Helsinki**-be, **Stockholmba** és **Edinburghba**. A neves díszlettervező most a Szegedi Szabadtéri Játékokon aratott szép sikert. Monumentális, modern színpadképe A fábol faragott királyfi előadásához általános érdeklődést keltett.

— Milyen elgondolások alapján készült ez a színpadkép? — Ebben a műben — mondja a rendező — olyan színpadi fogalmazást választ-

tunk, ami a mondanivaló kifejezéséhez szükséges. Sem a rendező, sem a díszlettervező nem szándékozott a valóságot utánozni. Fényes és mozgással akartuk kifejezni a mű lényegét, mondanivalóját. Úgy gondolom, ez a megoldás fejezi ki legjobban **Bartók** muzsikáját. Minden színpadi mesterkedés nélkül a tánc és a zene jelenti a mű lényegét. A hatalmas megbillentett, ferde sík emelvény előre meghatározza a táncosok helyét és magát a cselekményt is. Ebben a színpadi díszlettervezés manapság az útkeresés, kísérlet-zés jegyében zajlik. Úgy gondolom, **Bartók** muzsikája még bátrabb és merészebb díszletet is elbir. A színeket tekintve fehér és kék alap-

tónusú színekkel teremtettem meg a mű hangulatát. Ez fejezte ki leginkább a zenét, a cselekményt.

— A Bartók-mű előadását a szegedi szabadtérin óriási jelentőségű kulturális eseménynek tartom — mondja tovább **Fülöp Zoltán**. — Szinte a Bartók-kultusz fejlődésének határkövénél jelöl-ném meg. Remélem, hogy A fábol faragott királyfi előadását további Bartók-művek előadása követi majd itt a szegedi szabadtérin.

További munkáját illetően **Fülöp Zoltán** elmondja, hogy már dolgozik **Kodály Zoltán** **Háry János** című műve színes filmváltozatának díszletein. Közülük harminc ter- vet készíti ehhez a filmhez.

P. Z.

Fogadás helyett

A meghívás tulajdonképen hivatalos fogadásra szólt. A szabadtéri játékok igazgatósága hívta meg a Vidrócz-

ki szerzőit, szereplőit, az előadás művészeti vezetőit, kiknek körében ott volt **Sipos Géza**, a városi pártbizottság titkára, s a megyei és városi pártbizottság, a megyei és városi tanács több képviselője. De a hivatalos hang ezúttal hiányzott, már **Tari János**nak, a játékok igazgatójának üdvözlő és köszöntő szavaiból is. Barátok, művésztsarak jöttek egybe, hogy megünnepeljék egy új magyar opera szabadtéri ősbemutatóját.

Kedves, meleg pillanatai voltak a baráti találkozónak, amint **Tari János** köszöntötte **Varga Mátyás** **Kossuth-díjas** díszlettervezőt, aki a régi majd a felújított játékokon immár tizedik esztendőben vállalt jelentős művészi munkát, és **Farkas Ferenc** **Kossuth-díjas** zeneszerző köszönete a művészi együttesnek a lelkiismeretes munkáért, s az igazgatóságnak a bizalomért és a vállalkozó kedvéért, amellyel ezt az operát életre hívták és pártfogolták.

A Vidróczki szereplői, s az operában ugyancsak közreműködő, **Lakatos Géza** vezette **Dankó Pista**-zenekara énekkel és muzsikával járultak hozzá a »fogadás« kitűnő baráti hangulatához.

DÉL-MAGYARORSZÁG

A Magyar szocialista Munkás-
part Csongrád megyei és Szegedi
városi Bizottságának lapja.
Megjelenik hetente kivételével
mindennap.
Szerkesztő a szerkesztő bizottság
Főszerkesztő: dr. Lőkös Zoltán
Szerkesztőség:
Szeged, Magyar Tanácsköztar-
saság útja 16.
Telefon: 35-35 30-05
Ejszakai telefon: 15-08
Kiadja a Csongrád Megyei
Lapkiadó Vállalat
Felelős kiadó Kovács László
Kiadóhivatal:
Szeged, Magyar Tanácsköztar-
saság útja 16. sz.
Telefon: 35-08 31-10.
(Beküldött kéziratokat nem örvén-
mez és nem adunk vissza.)
A lapot nyomtatja
a Szegedi Nyomda Vállalat
Szeged, Károlyi u. 3.
INDEX 25 153

MA ESTE
FÉL 8 ÓRAKOR
Bartók:
A fábol faragott királyfi
Koreográfiáját tervezte és rendezte: **Eek Imre**
Vezényel: **Sándor János**
Henegger:
Johanna a máglyán
Vezényel: **Henryk Czyz**
Rendezte:
Szinétár Miklós

VÖRÖS FELHŐ PARANCSOT AD

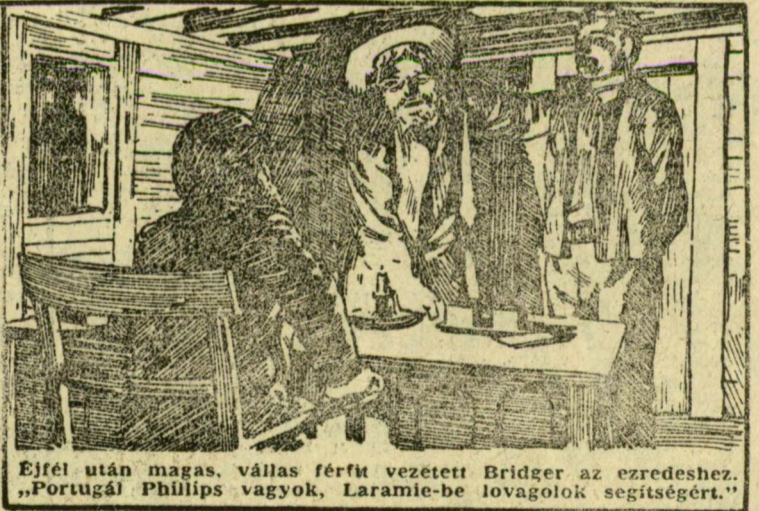
Írta: **Kuczka Péter** 15.
Rajzolta: **Csanádi András**

Az indiánok elvonultak. A felmentő csapat már csak halottakat talál.

Carrington próbálta megérteni az indiánok gondolkodását. „Ha én vörös ember lennék — írta naplójába — ugyanúgy harcolnék, mint ők.”

Ejfel után magas, vállas férfi vezetett Bridget az ezredeshez. „Portugál Phillips vagyok, Laramie-be lovagolok segítségért.”